

Súd: Okresný súd Košice I
Spisová značka: 19C/384/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7113223179
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Stolárová
ECLI: ECLI:SK:OSKE1:2016:7113223179.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Košice I sudkyňou JUDr. Zuzanou Stolárovou v právnej veci žalobkyne: K.. Ľ. N., nar. XX.X.XXXX, bytom V., F. X, za účasti vedľajšieho účastníka Občianskeho združenia Právne služby spotrebiteľom a vlastníkom bytov, so sídlom Košice, Park Angelinum 18, právne zastúpeného advokátkou JUDr. Darinou Solárovou, so sídlom v Košiciach, Škultétyho 3, proti žalovanému: Rapid life životná poisťovňa, a.s., so sídlom v Košiciach, Garbiarska 2, IČO: 31 690 904, o zrušení rozhodcovského rozsudku a trovy konania, takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e rozhodcovský rozsudok vydaný Arbitrážnym súdom Košice zo dňa 19.1.2012 spisová značka XC/XXXX/XXXX.

Žalobkyni náhradu trov konania **n e p r i z n á v a.**

Žalovaný **j e p o v i n n ý** nahradiť trovy konania vedľajšiemu účastníkovi vo výške 208,68 EUR ako trovy právneho zastúpenia, a to na účet právnej zástupkyne vedľajšieho účastníka, v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Žalobkyňa sa žalobou došlou súdu dňa 14.8.2013 domáhala zrušenia rozhodcovského rozsudku Arbitrážneho súdu v Košiciach so sídlom na Alžbetinej 31 v Košiciach sp. zn. X Z. zo dňa 19.1.2012 z dôvodu, že dojednaná rozhodcovská doložka je neprijateľná zmluvná podmienka a teda neplatná.

Žalovaný žiadal žalobu zamietnuť.

Súd vo veci vykonal dokazovania a zistil nasledovný skutkový stav veci.

Žalobkyňa vo svojom žalobnom návrhu a právna zástupkyňa vedľajšieho účastníka, ktorý v priebehu konania vstúpil na podporu a ochranu práv žalobkyne ako spotrebiteľa, vo svojom písomnom vyjadrení z 1.10.2015 uviedli, že považujú rozhodcovskú doložku dojednanú medzi zmluvnými stranami za neprijateľnú podmienku, teda za neplatnú poukazujúc pritom na rozhodnutia viacerých súdov: uznesenie NS SR z 21.3.2012, sp. zn. 6 Cdo 1/2012, uznesenie NS SR z 13.3.2013, sp. zn. 6 Cdo 3/2013, uznesenie Krajského súdu v Trenčíne, sp.zn. 11 C 91/2009, uznesenie Ústavného súdu SR z 22.11.2011, č. k. IV. ÚS 499/2011-25. Poukázali na to, že napriek tomu, že žalobkyňa podpísala osobitné zmluvné dojednania k poisťovnej zmluve - rozhodcovskú doložku, táto nebola individuálne vyjednaná, pretože ustanovenie o arbitráži v časti XV. rozhodcovské konanie bolo zakomponované priamo vo všeobecných poisťovných podmienkach a to v niekoľkých bodoch. To znamená, že žalobkyňa by nemala podpísať nielen osobitné zmluvné dojednania k poisťovnej zmluve, ale ani všeobecné poisťovné podmienky, o ktorých žalovaný tvrdí, že sú súčasťou poisťovnej zmluvy a ani poisťovnú zmluvu. Individuálne vyjednanie

zmluvných podmienok znamená, že by si žalobkyňa sama niečo v poisťnej zmluve vymienila a druhá strana - žalovaný by to prijal. V tomto prípade však k takémuto dojednaniu nedošlo. Išlo výlučne o využitie štandardnej formulárovej zmluvy. Sám žalovaný vo svojom žalobnom návrhu v arbitrážnom konaní opakovane zdôrazňuje, že časť XV. VPP je súčasťou poistenia, teda nemôže ísť o individuálne vyjednanie. Žalovaný neunesol dôkazné bremeno svojho tvrdenia o tom, že rozhodcovská doložka bola vyjednaná individuálne, čo opakovane potvrdil NSSR. Podľa ustanovenia § 153 ods. 5 O.Z. neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné. Spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom - dodávateľom, nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti. Súdny súd svojou judikatúrou už ustálili, že rozhodcovské doložky spotrebiteľských zmluvách sú neplatné a to pre hrubý rozpor s dobrými mravmi.

Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení k žalobe poukázal na to, že žalobný návrh nemá zákonné náležitosti a je v celom rozsahu nedôvodný. Uviedol, že zákon č. 244/2002 výslovne a taxatívne stanovuje dôvody, pre ktoré je možné rozhodcovský rozsudok zrušiť, resp. domáhať sa jeho zrušenia s tým, že predmetná žaloba neodkazuje na konkrétne v zákone o rozhodcovskom konaní uvedené dôvody, a je z toho pohľadu neúplná a absentujú v nej zákonné náležitosti. Pretože zákon upravuje tiež prekluzívnu lehotu na podanie žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku, z uvedeného je zjavné, že v riadne a včas podanej žalobe na zrušenie rozhodcovského rozsudku musí žalobca uviesť aj dôvody, pre ktoré sa domáha zrušenie rozhodcovského rozsudku. Pokiaľ zo žaloby je možné vyvodiť, že dôvodom na zrušenie rozhodcovského rozsudku má byť dôvod podľa § 40 ods.1 písm. c/ zákona o rozhodcovskom konaní, zdôraznil, že žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku nie je spotrebiteľským sporom a preto nejde o konanie, v ktorom by bol žalobca ako spotrebiteľ oslobodený od súdnych poplatkov. Nestotožnil sa so všeobecným poukazom žalobcu na to, že rozhodcovské doložky o spotrebiteľských zmluvách sú neplatné a to pre hrubý rozpor s dobrými mravmi s odôvodnením, že každú spotrebiteľskú zmluvu je potrebné posudzovať individuálne. Poukázal na to, že podľa ustanovenia § 53 ods.1 posledná veta OZ platí, že dovoľené sú zmluvné dojednania, ktoré by inak predstavovali neprijateľné podmienky, ak sú individuálne dojednané. V ďalšom sa venoval pojmu individuálne dojednanie podmienky a vyslovil negatívny postoj k tvrdeniam súdov o tom, prečo dojednaná zmluvná podmienka nemá byť individuálne dojednanou so záverom, že tieto tvrdenia súdu nemajú oporu v žiadnej právnej norme Slovenského právneho poriadku, v smerniciach EÚ, v judikatúre ESD, pričom je ústavné neprípustné, aby súd ad hoc vytváral právne normy, resp. existujúce dopĺňal a následnou subsumáciou zisteného skutkového stavu súd dospeje k prekvapivému záveru, že táto ad hoc norma bola dodávateľom porušená. Poukázal na to, že žalobca svojím podpisom na konci všeobecných poisťných podmienok dňa 6.6.2007 potvrdil len to, že všeobecné poisťné podmienky prečítal a následne obdržal jedno vyhotovenie. Upriamil pozornosť na podstatnú skutočnosť, že zo strany žalobcu bola podpísaná poisťná zmluva č. 9101300066 a to pripojením jeho podpisu pod návrh na uzatvorenie poisťnej zmluvy spolu so sprostredkovateľom poistenia vystupujúcim za poisťovňu, pričom je zjavné, že tieto dva podpisy mali konštitutívny charakter. Niet pochýb o tom, že druhý podpis klienta pod všeobecnými podmienkami mal úplne inú funkciu než konštitutívne potvrdzovať uzavretie PZ - tento deklaratórny podpis, tak ako to zreteľne oznamuje riadok VPP umiestnený tesne nad deklaratórnym podpisom klienta: „ 12. Poisťník svojím podpisom potvrdzuje prevzatie jedného rovnopisu poisťnej zmluvy a týchto všeobecných poisťných podmienok“. To, že z právneho hľadiska nejde o nejaké samostatné dojednávanie VPP dosvedčuje aj fakt, že tu logicky ako nadbytočný absentuje podpis sprostredkovateľa poistenia. Poukázal na proces uzatvárania poisťnej zmluvy: poisťovňa pripravila formálnu a právnu dokumentáciu na uzatváranie poisťnej zmluvy, pričom tento komplex pozostával z poisťnej zmluvy, z formulára záznamu o potrebách klienta zo všeobecných poisťných podmienok a z osobitného zmluvného dojednania. Týmito dokumentami disponoval poisťovňou zmluvne dohodnutý sprostredkovateľ poistenia, ktorý nikdy nebol zamestnancom poisťovne. Osobitnou povinnosťou sprostredkovateľa je jeho povinnosť klientovi oznámiť osobitné predpisy upravujúce mimosúdne vyrovnanie sporov vyplývajúcich zo sprostredkovania poistenia, ktoré musia byť úplné, presné, pravdivé a zrozumiteľné poskytnuté v úradnom jazyku. Pokiaľ klient podpísal záznam o potrebách klienta spolu so sprostredkovateľom a následne po uzavretí poisťnej zmluvy aj osobitné zmluvné dojednanie obsahujúce rozhodcovskú doložku, konal tak ako klient zákonným spôsobom poučený a to informovaný úplne, presne, pravdivo a zrozumiteľne o mimosúdnom riešení sporov. Po splnení zákonných podmienok bol sprostredkovateľ povinný vyhotoviť tzv. záznam o potrebných potrebách klienta, v závere ktorých je uvedené, že „ informácie sprostredkovateľom poistenia mu boli podané vyčerpávajúco, jasne a porozumel im“. Následne bol záznam klientov podpísaný, rovnako ho podpísal aj sprostredkovateľ poistenia. Je nepochybné, že poisťovňa nemala inú možnosť ako akceptovať tento záznam ako pravý, verne odrážajúci skutočný priebeh predzmluvnej komunikácie

sprostredkovateľa s klientom v presvedčení, že preukazuje skutočný rozsah splnených povinností sprostredkovateľa poistenia z citovaného zákona 340/2005 Z.z. Po vyhotovení tohto záznamu došlo v klientom dohodnutom čase ku vyhotoveniu návrhu poistnej zmluvy a to dňa 6.6.2007, čím došlo k uzatvoreniu poistnej zmluvy zo strany poistníka. Klient súčasne svojím podpisom potvrdil tiež prevzatie 1 kusu všeobecných poistných podmienok. Na riadne uzavretie poistnej zmluvy je teda treba štandardne jeden podpis klienta, jeden podpis sprostredkovateľa na tlačive návrhu poistnej zmluvy. Neexistuje zákonná možnosť, aby takto uzavretú poistnú zmluvu poisťovňa svojvoľne neuznala s tým, že chýbajú ešte iné napr. ad hoc poisťovňou požadované náležitosti. Je teda nespochybniteľné, že ostatné prípadne podpisy navrhovateľa vyhotovené v časovej súvislosti s uzatváraním PZ - podpis pod VPP, podpis pod zdravotným dotazníkom a pod. majú bez pochybností iný účel, než stvrdzovať uzavretie poistnej zmluvy. Po platnom uzatvorení poistnej zmluvy nastala fáza dojednaní osobitnej podmienky, ktorá je graficky umiestnená na konci listu, pod deklaratórnym podpisom klienta potvrdzujúcim prevzatie všeobecných poistných podmienok. Odstavec, ktorý sa osobitné zmluvné dojednania je graficky oddelený od samotných VPP miestom na podpis klienta a odstavec je odlišný ešte aj veľkým písmom dvojnásobnej veľkosti typ Bold, tzn. tučné písmo, pričom však sám názov osobitné zmluvné dojednania nepochybne vyjadruje, že sa nejedná o súčasť VPP, teda že sa nejedná o súčasť niečoho, ale o osobitnú entitu. Tvrdenia žalobcu, že si nebol vedomý, čo obsahovo znamená v texte uvedené dojednania rozhodcovskej doložky, je v priamom rozpore s listinným dôkazom a to so záznamom o potrebách klienta, z ktorého jasne vyplýva, že bol dostatočne informovaný o tom, čo mimosúdne riešenie sporov znamená. Osobitné zmluvné dojednania žalobca podpísať nemusel a to bez toho, aby to malo vplyv na jeho práva a povinnosti vyplývajúce z poistnej zmluvy, resp. zo všeobecných poistných podmienok. V prípade nepodpisania týchto osobitných zmluvných dojednaní žalobcom by rozhodcovská doložka nebola vôbec vznikla. V predmetnom prípade žalovaný dal žalobcovi na výber, či osobitné zmluvné dojednania svojim podpisom prijme alebo nie a tým bol naplnený základný zmysel a účel § 53 ods.2 OZ. Tiež treba zdôrazniť, že osobitné zmluvné dojednania obsahujú len 10 riadkov textu v 2 odstavcoch a žalobca mal možnosť vylúčiť aplikáciu danej zmluvnej podmienky. V opačnom prípade pokiaľ by sudca sa nestotožnil s výkladom, že osobitným podpisom dojednaní obsahujúceho rozhodcovskú doložku toto zmluvné dojednania získalo charakter individuálneho dojednaní, dosiahol by sa výklad, podľa ktorého by každá rozhodcovská doložka uzatvorená v spotrebiteľskej zmluve bola neprípustná, čo nepochybne úmyslom zákonodarcu nebolo. V ďalšom odcitoval rozhodnutia tých súdov, ktoré v obdobných situáciách posúdili rozhodcovskú doložku ako individuálne dojednania: uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici 14CoE/198/2011, uznesenie Krajského súdu v Prešove 10 CoE/48/2011, 10 CoE/51/2011, uznesenie Okresného súdu Rimavská Sobota 2Er/2203/2011 a podobne. Mal teda za to, že dojednania rozhodcovskej doložky v danom prípade bolo výsledkom slobodného rozhodnutia žalobkyne, nešlo ani o neprijateľnú podmienku, keďže ju žalobca mohol individuálne ovplyvniť bez toho, aby tým bol ovplyvnený zvyšok poistného vzťahu a dojednania rozhodcovskej doložky bolo plne v súlade s právnymi predpismi SR. Rozhodcovská doložka uvedená v časti XV. všeobecných poistných podmienok bola jednoznačne osobitnými zmluvnými dojednania dohodnutá ako individuálna zmluvná podmienka a to vylučuje, aby bola považovaná za neprijateľnú a teda neplatnú podmienku. Preskúvanie tejto podmienky bez dôkladného posúdenia platnosti 19 odstavca smernice 93/13/EHS na predmetnú zmluvu je v rozpore s povinnosťou súdu ex offo uplatňovať eurokonformný výklad ustanovení našich zákonov a to nielen v prospech spotrebiteľov, ale všeobecne.

Žalobkyňa vo svojej účastníckej výpovedi uviedla, že v čase, keď sa uchádzala o prácu v poisťovni, úradom práce bola vyslaná na výberové konanie, bolo jej neustále garantované, že bude pracovať na pobočke a jej pracovnou náplňou nebude zháňanie klientov. Po absolvovaní záverečného testu podpísala pracovnú zmluvu, ktorú si dôsledne neprečítala, napriek tomu ju podpísala a až po jej podpise zistila, že pôvodne sľubovaný plat bol v pracovnej zmluve uvedený odlišne. Podozrela, že podmienkou na to, aby uzatvorila predmetnú pracovnú zmluvu bolo uzatvorenie poistky na 1.000 Sk buď na seba alebo na člena svojej rodiny, na základe čoho uzatvorila tiež poistnú zmluvu na svoje deti. V prvom mesiaci po uzatvorení predmetného pracovného vzťahu nezískala žiadneho klienta, takisto žiadneho klienta nezískala nasledujúci mesiac, na základe čoho jej poisťovňa dala z pracovného pomeru výpoveď v skúšobnej dobe. V tejto súvislosti sa s poisťovňou dohodla tiež na tom, že zruší dojednanú poistku a že doplatí všetko z poistnej zmluvy, pričom jej bolo povedané, že všetko má vyrovnané. Preto mala za to, že voči poisťovni nemá žiadne pozdĺžnosti. Preto ju prekvapilo, keď obdržala rozhodcovský rozsudok, podľa ktorého mala mať voči poisťovni nejakú dlžobu. Nerozumela, prečo sa rozhodcovské konanie realizovalo a prečo bol takýto rozhodcovský rozsudok vydaný.

Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení z 15.5.2015 ako ďalší dôvod pre zamietnutie žaloby uviedol, že nastala právna skutočnosť predpokladaná v novelizovanom exekučnom poriadku, pokiaľ ide o ustanovenie § 243d ods.1 účinného od 1.1.2015.

Z kópie rozhodcovského spisu Arbitrážneho súdu Košice sp. zn. 3C/3851/2012 vyplýva, že v predmetnom rozhodcovskom konaní bol dňa 19.1.2012 vydaný rozsudok, ktorým bola K.. L. N. (žalobkyňa súdneho konania) zviazaná zaplatiť subjektu Rapid life životná poisťovňa, a.s., (žalovaný súdneho konania) sumu 138,37 Eur a trovy rozhodcovského konania vo výške 276 Eur s odôvodnením, že nespĺnila záväzok zo Zmluvy č. 9101300066. Predmetný rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 15.8.2013 a stal sa toho istého dňa vykonateľným. Z fotokópie doručenky o doručovaní predmetného rozsudku žalobkyni vyplýva, že táto predmetný rozsudok prevzala dňa 9.8.2013.

Z listinného dokladu - návrh na uzatvorenie poistenej zmluvy 9101300066 vyplýva, že predmetný návrh podpísala žalobkyňa a sprostredkovateľ poistenia dňa 6.6.2007 s tým, že v závere tohto návrhu vyplýva text: Návrh na uzatvorenie poistenej zmluvy prijímam. Vyhlasujem, že som bol oboznámený so všeobecnými podmienkami pre životné poistenie Prvej česko-slovenskej poisťovne Rapid, a.s., ktoré sú súčasťou tejto poistenej zmluvy. Z pripojenej strany 10 a strany 11 Všeobecných poistných podmienok (01-010-07) v XV. časti - Rozhodcovské konanie vyplýva text: 1. Poisťovňa a poistník sa dohodli, že všetky vzájomné spory a sporné nároky z poistenia sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní pred rozhodcovským súdom. Rozhodcovské konanie sa zásadne riadi zákonom č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov s výlukami a odchýlnou právnou úpravou vykonanou týmto článkom, štatútom rozhodcovského súdu a jeho rokovacím poriadkom. 2. Pokiaľ poisťovňa nepoverí osobitnú právnickú osobu zriadením alebo výberom špecializovaného stáleho rozhodcovského súdu, resp. nezriadi stály rozhodcovský súd, bude rozhodcovský súd vytvorený podľa potreby od prípadu k prípadu troma fyzickými osobami poverenými na výkon rozhodcu zo strany poisťovne. Svoj výslovný, bezvýhradný a neodvolateľný súhlas s týmto vyjadruje poistník podpisom týchto všeobecných poistných podmienok. Rozhodca musí byť plnoletý, spôsobilý na právne úkony v plnom rozsahu, musí mať skúsenosti na výkon funkcie rozhodcu a musí byť bezúhonný. Poisťovňa vydá štatút rozhodcovského súdu... 3. Rozhodcovskému konaniu podliehajú všetky spory medzi poisťovňou a poistníkom... Zo strany 11 Všeobecných poistných podmienok vyplýva text: Ďalšie zmluvné dojednania k poistnej zmluve č. 9101300066 1. Zmluvné strany sa v súlade s článkom 9 ods.1, prvá veta II. časti VPP dohodli, že poistenie zanikne aj tak... 2. Poistník (poistený) a poisťovňa týmto vyjadrujú obaja spoločne a každý zároveň svojím podpisom samostatne svoju vôľu v prípade vzniku akéhokoľvek sporu medzi zmluvnými stranami, že sa namiesto súdneho konania z dôvodu účelnosti, praktickosti a rýchlosti podrobia rozhodcovskému konaniu v zmysle XV. časti týchto všeobecných poistných podmienok. Toto ustanovenie chápu zmluvné strany ako rozhodcovskú doložku.

Podľa ust. § 40 ods. 1 zák. č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní v znení do 31.12.2014, účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len ak

- a) rozhodcovský rozsudok bol vydaný vo veci, ktorá nemôže byť predmetom rozhodcovského konania (§ 1 ods. 3),
- b) rozhodcovský rozsudok bol vydaný vo veci, o ktorej už predtým právoplatne rozhodol súd alebo sa o nej právoplatne rozhodlo v inom rozhodcovskom konaní,
- c) jeden z účastníkov rozhodcovského konania popiera platnosť rozhodcovskej zmluvy,
- d) sa rozhodlo o veci, na ktorú sa rozhodcovská zmluva nevzťahovala, a účastník rozhodcovského konania túto okolnosť v rozhodcovskom konaní namieta,
- e) účastník rozhodcovského konania, ktorý musí byť zastúpený zákonným zástupcom, nebol takto zastúpený alebo v mene účastníka rozhodcovského konania vystupovala osoba, ktorá nebola na to splnomocnená a jej úkony neboli ani dodatočne schválené,
- f) sa na vydaní rozhodcovského rozsudku zúčastnil rozhodca, ktorý bol rozhodnutím podľa § 9 vylúčený pre predpojatosť alebo ktorého vylúčenie účastník rozhodcovského konania pred vydaním rozhodcovského rozsudku nie zo svojej viny nemohol dosiahnuť,
- g) bola porušená zásada rovnosti účastníkov rozhodcovského konania (§ 17),
- h) sú dôvody, pre ktoré možno žiadať o obnovu konania podľa osobitného zákona, 14) alebo
- i) bol rozhodcovský rozsudok ovplyvnený trestným činom rozhodcu, účastníkov konania alebo znalca, za ktorý bol právoplatne odsúdený,
- j) pri rozhodovaní boli porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa. 13a)

Podľa ust. § 41 ods. 1 zák. č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní v znení do 31.12.2014, žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku možno podať v lehote 30 dní odo dňa doručenia rozhodcovského rozsudku účastníkovi rozhodcovského konania, ktorý podáva žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Ak účastník rozhodcovského konania požiadal o opravu rozhodcovského rozsudku podľa § 36, lehota začína plynúť od doručenia rozhodnutia o oprave rozhodcovského rozsudku.

Podľa ust. § 3 ods. 1 zák. č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní v znení do 31.12.2014, rozhodcovská zmluva je dohoda medzi zmluvnými stranami o tom, že všetky alebo niektoré spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú v určenom zmluvnom alebo v inom právnom vzťahu, sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní.

Podľa ust. § 4 ods. 1 zák. č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní v znení, do 31.12.2014, rozhodcovská zmluva môže mať formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve.

Podľa ust. § 4 ods. 2 zák. č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní v znení, do 31.12.2014, rozhodcovská zmluva musí mať písomnú formu, inak je neplatná. Písomná forma je zachovaná, ak je rozhodcovská zmluva obsiahnutá v dokumente podpísanom zmluvnými stranami alebo vo vzájomne vymenených listoch, ak je dohodnutá telefaxom alebo pomocou iných telekomunikačných zariadení, 4) ktoré umožňujú zachytenie obsahu rozhodcovskej zmluvy a označenie osôb, ktoré ju dohodli.

Podľa ust. § 45 ods. 1 zák. č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov, účastník spotrebiteľského rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou proti druhému účastníkovi na súde domáhať zrušenia rozhodcovského rozsudku, ak

- a) účastník spotrebiteľského rozhodcovského konania nemal spôsobilosť uzavrieť spotrebiteľskú rozhodcovskú zmluvu,
- b) účastník spotrebiteľského rozhodcovského konania nebol riadne upovedomený o ustanovení rozhodcu alebo o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní alebo mu nebolo umožnené sa zúčastniť na spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní,
- c) rozhodcovským rozsudkom sa rozhodol spor, ktorý spotrebiteľská rozhodcovská zmluva nepredvídala, alebo sa ním rozhodlo o veci, ktorá je podľa tohto zákona vylúčená zo spotrebiteľského rozhodcovského konania,
- d) stály rozhodcovský súd nebol ustanovený v súlade s týmto zákonom, v spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní sa nepostupovalo v súlade s ustanoveniami tohto zákona a uvedený nedostatok mohol mať vplyv na výsledok sporu,
- e) spotrebiteľská rozhodcovská zmluva neobsahuje náležitosti podľa § 3 alebo je tu iný dôvod neplatnosti spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy,
- f) stály rozhodcovský súd nenariadil ústne pojednávanie, hoci spotrebiteľ jeho nariadenie navrhoval podľa § 34 ods. 2 a z okolností uvedených v návrhu na nariadenie ústneho pojednávania vyplývala potreba jeho nariadenia najmä z dôvodu, že bez ústneho pojednávania sa nebolo možné vysporiadať s návrhmi a tvrdeniami spotrebiteľa, a toto pochybenie mohlo mať vplyv na výsledok sporu,
- g) v konaní nebol správne zistený skutkový stav tým, že stály rozhodcovský súd nesprávne vyhodnotil predložené dôkazy, nevykonal navrhované dôkazy alebo neumožnil spotrebiteľovi predložiť dôkazy, a toto pochybenie mohlo mať vplyv na výsledok sporu,
- h) vo veci rozhodoval zaujatý rozhodca,
- i) stály rozhodcovský súd rozhodol v rozpore s ustanoveniami všeobecne záväzných právnych predpisov na ochranu práv spotrebiteľa, 17) a toto porušenie mohlo mať vplyv na výsledok sporu,
- j) rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka spotrebiteľského rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je svojou povahou objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom,
- k) výkon rozhodcovského rozsudku by bol v rozpore s verejným poriadkom Slovenskej republiky,
- l) rozhodcovský rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa ust. § 45 ods. 3 zák. č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov, súd v konaní o žalobe o zrušenie rozhodcovského rozsudku vždy preskúma, či sú dôvody na zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa odseku 1 písm. c), e) a i) až l). Ak sa dôvod zrušenia rozhodnutia vzťahuje len na časť rozhodcovského rozsudku, súd zruší

rozhodcovský rozsudok len v dotknutej časti, ak je dotknutú časť možné oddeliť od nedotknutej časti výroku rozhodcovského rozsudku.

Podľa ust. § 47 ods. 1 až ods. 3 zák. č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov, (1) Ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodu neplatnosti spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy, nemožnosti riešiť predmet sporu v spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní alebo z dôvodu, že sa rozhodol spor, ktorý spotrebiteľská rozhodcovská zmluva nepredvídala, pokračuje súd po právoplatnosti tohto rozhodnutia na návrh niektorého z účastníkov spotrebiteľského rozhodcovského konania v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe.

(2) Ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z iného dôvodu, ako je uvedený v odseku 1, spotrebiteľská rozhodcovská zmluva zostáva v platnosti a vo veci rozhodne opätovne stály rozhodcovský súd. Rozhodca, ktorý vydal zrušený rozhodcovský rozsudok, je z nového prerokovania a rozhodnutia veci vylúčený a vo veci sa ustanoví nový rozhodca.

(3) Ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z toho dôvodu, že stály rozhodcovský súd rozhodol na základe neprijateľnej zmluvnej podmienky alebo porušil všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa,¹⁷⁾ a ak konanie pokračuje pred stálym rozhodcovským súdom podľa odseku 2, je stály rozhodcovský súd v ďalšom konaní viazaný právnym názorom súdu o neprijateľnosti zmluvnej podmienky alebo o inom porušení všeobecne záväzných právnych predpisov na ochranu práv spotrebiteľa.

Podľa ust. § 73 ods. 1 až ods. 3 zák. č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov, (1) Ak nie je ďalej ustanovené inak, ustanovenia tohto zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní sa použijú aj na rozhodcovské konania, ktorých predmetom je spotrebiteľský spor začatý pred 1. januárom 2015. Právne účinky úkonov, ktoré boli urobené v rozhodcovskom konaní začatom pred 1. januárom 2015, zostávajú zachované.

(2) Na trvanie a plynutie lehoty na podanie žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku, ktorá začala plynúť pred 1. januárom 2015, sa použijú predpisy účinné do 31. decembra 2014; ustanovenie § 46 ods. 3 tým nie je dotknuté.

(3) Rozhodcovská zmluva uzavretá pred 1. januárom 2015 sa spravuje predpismi účinnými v čase jej uzavretia.

Podľa ust. § 52 ods. 1 až ods. 4 Občianskeho zákonníka v znení neskorších zmien a predpisov, (1) Spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

(2) Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

(3) Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

(4) Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa ust. § 53 ods. 1 až ods. 3 Občianskeho zákonníka v znení neskorších zmien a predpisov, (1) Spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

(2) Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

(3) Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka v znení neskorších zmien a predpisov, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Z prevedeného dokazovania má súd preukázané, že žalobkyňa sa predmetnou žalobou domáha v zákonnej lehote zrušenia rozhodcovského rozsudku vydaného Arbitrážnym súdom Košice zo dňa 19.1.2012 spisová značka XC/XXXX/XXXX. Predmetná žaloba bola podaná za účinnosti zákona č. 244/2002 Z.z.; v priebehu konania vstúpil do platnosti zákon č. 335/2014 Z.z., podľa ktorého už bolo potrebné posúdiť predmetnú žalobu, s výnimkou posúdenia lehoty na podanie žaloby a s výnimkou posúdenia platnosti rozhodcovskej zmluvy (ust. § 73 ods. 1, ods. 2 a ods. 3 zákona č. 335/2004 Z.z.), ktoré sa posudzujú podľa zák. č. 244/2002 Z.z. Z uvedeného tiež vyplýva, že na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy, podľa zákona č. 335/2004 Z.z. súd ex offio preskúmava, či spotrebiteľská rozhodcovská zmluva nie je neplatná. Odhliadnuc od uvedeného súd poukazuje na to, zo samotnej žaloby vyplýva, že žalobkyňa v nej uvádza ako dôvod pre zrušenie rozhodcovského rozsudku okolnosť, že rozhodcovská doložka je neplatná pre jej neprijateľnosť. Súd sa preto v prvom rade zaoberal posúdením, či rozhodcovská zmluva bola dojednaná individuálne, a ak nebola, či rozhodcovská zmluva je prijateľná zmluvná podmienka.

A/ Súčasťou predmetnej poisťnej zmluvy, o ktorej niet pochyb, že je spotrebiteľskou zmluvou, boli tiež Všeobecné poisťné podmienky (01-01-07), ktoré vo svojej XV. časti upravujú rozhodcovské konanie s identickým názvom, a to v bodoch 1. až 8. Predmetné VPP na svojej 11 (poslednej) strane obsahujú v dvoch bodoch tzv. Ďalšie zmluvné dojednania, pod ktoré sa podpísala tiež žalobkyňa a žalovaný, čím podľa žalovaného došlo k individuálnemu dojednaniu rozhodcovskej zmluvy, pretože o tom svedčí aj celý proces uzatvárania poisťnej zmluvy, ktorý tomuto podpisu predchádzal. Súd tvrdenia žalovaného o individuálnom dojednaní rozhodcovskej zmluvy považuje za nepreukázané; žalobkyňa od začiatku v konaní tvrdila, že sa so žalovaným nedohodla na rozhodcovskej doložke, že rozhodcovské konanie so žalovaným nevyjedнала, napriek tomu, že podpísala Osobitné zmluvné dojednania k poisťnej zmluve, a žalovaný svoje tvrdenie o tom, že žalobkyňa bola informovaná o predpisoch upravujúcich mimosúdne vyrovnanie sporov, a teda vyjednávanie rozhodcovskej doložky (zmluvy) nepreukázal žiadnym listinným dokladom, ani označením žiadneho dôkazu. Z tohto pohľadu je pritom irelevantná okolnosť, na ktorú poukazuje žalovaný, podľa ktorej zmluvu so žalobkyňou neuzatváral zamestnanec žalovaného, ale sprostredkovateľ poistenia, ktorý mal povinnosť splniť si povinnosti vyplývajúce zo zákona č. 340/2005 Z.z., pričom žalovaný nemal dôvod o tom pochybovať. Súd sa nestotožnil ani s argumentáciou žalovaného spočívajúcou na tvrdení, že Ďalšie zmluvné dojednania netvoria súčasť VPP, pretože už na prvý pohľad je zrejmé, že Ďalšie zmluvné dojednania sú zakomponované do VPP, pretože sa nachádzajú konkrétne na 11. strane Všeobecných poisťných podmienok ako poslednej strane VPP a iba samotná skutočnosť, že pod ich textom sa nachádzajú podpisy zmluvných strán, ich nerobia samostatnými. Súdu sú z úradnej činnosti známe obchodné praktiky žalovaného, ktorými sa snaží v podobe rôznych právnych úkonov, ktoré iniciuje a vopred pripravuje, docieľiť o.i. tiež dojednanie rozhodcovskej zmluvy uvedomujúc si, že pokiaľ sa klient podpíše pod určitý text, iba ťažko neskôr preukáže, že k dohode o rozhodcovskej zmluve nedošlo. V neposlednom rade súd poukazuje na to, že samotný text bodu 2. Ďalších zmluvných dojednaní odkazuje na XV. časť VPP, ktorá upravuje rozhodcovskú doložku konkrétnym spôsobom, pričom bez tejto úpravy bod 2. Ďalších zmluvných dojednaní by iba ťažko spĺňal požiadavku určitosti, pokiaľ ide o určenie rozhodcovského súdu, resp. rozhodcu. Nemožno preto súhlasiť ani s tvrdením žalovaného o tom, že žalobkyňa mala na výber a mohla sa slobodne rozhodnúť, či tieto Ďalšie zmluvné dojednania podpíše, pretože nepochybne pokiaľ by sa žalobkyňa pod Ďalšie zmluvné dojednania nepodpísala, stále by platila XV. časť- Rozhodcovské konanie VPP, a teda úprava dohody o rozhodcovskej doložke. Z uvedených dôvodov možno konštatovať, že úprava rozhodcovskej doložky tak bola vopred pripravená žalovaným ako jednou zmluvnou stranou vo Všeobecných poisťných podmienkach ako súčasť poisťnej zmluvy bez možnosti jej vyjednania (resp. v tomto prípade jej vylúčenia, resp. príp. jej odlišnej úpravy), na základe čoho súd nevyhodnotil rozhodcovskú doložku ako individuálne dojednanú zmluvnú podmienku.

B/ Súd posúdil predmetnú rozhodcovskú doložku ako neprijateľnú zmluvnú podmienku, pretože spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa; zmluvné strany v prípade sporu musia tento riešiť výlučne v rozhodcovskom konaní, rozhodcovská doložka tak znemožňuje poistenému spotrebiteľovi zvoliť si spôsob riešenia prípadného sporu a núti ho v prípade sporu alebo sporných nárokov podrobiť sa výlučne rozhodcovskému konaniu a tým mu odoberá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom. Navyše výber rozhodcu, resp. zriadenie

rozhodcovského súdu je výlučne v oprávnení poisťovne ako jednej zmluvnej strany, ktorá je bez participácie spotrebiteľa ako druhej zmluvnej strany oprávnená vydať tiež štatút rozhodcovského súdu a jeho rokovací poriadok, resp. právnická osoba, ktorú poisťovňa poverí zriadením rozhodcovského súdu.

To, že súd neposúdil rozhodcovskú doložku ako individuálne dojednanú a súčasne, že ju posúdil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku, plne korešponduje s aktuálnou rozhodovacou činnosťou súdov, od ktorej sa súd vzhľadom na vykonané dokazovanie nemal dôvod odkloniť a z ktorej súd uvádza napr. rozsudok KS v Košiciach zo dňa 17.9.2015 sp. zn. 3Co 694/2014, rozsudok KS v Prešove zo dňa 24.3.2014 sp. zn. 8Co 4/2014, rozsudok KS v Prešove zo dňa 9.2.2015 sp. zn. 2Co 193/2014, rozsudok KS v Prešove zo dňa 29.5.2014 sp. zn. 8Co 10/2014 (vo všetkých prípadoch išlo o konanie v obdobnej veci s identickým žalovaným).

C/ Súd sa nestotožnil ani s obranou žalovaného súvisiacou s novelizáciou zákona č. 233/1995 Z.z. (Exekučný poriadok), pokiaľ ide o novozavedený § 243d ods. 1, ktorý nadobudol účinnosť od 1.1.2015. Niet totiž žiadnej zákonnej prekážky, ktorá by bránila ďalšiemu postupu v predmetnom konaní; zánik záväznosti exekučného titulu je vecou výkonu exekúcie, rozhodcovský rozsudok zostane právoplatným, existuje naďalej a má vplyv na prejudiciálne riešenie otázok v prípadných iných konaniach (zhodne sa na týchto záveroch uznieslo tiež občianskoprávne kolégium KS v Košiciach zo dňa 10.11.2015, pozn. súdu).

V súlade s vyššie uvedeným právnym zhodnotením predmetnej veci možno uzavrieť, že je daný dôvod pre zrušenie predmetného rozhodcovského rozsudku z dôvodu neplatnosti rozhodcovskej doložky pre jej neprijateľnosť, a to podľa ust. § 47 ods. 1 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov, čím súd vyhovel žalobe v celom rozsahu.

Žalobkyňa hoci bola v konaní úspešná, nepodala návrh na náhradu trov konania podľa § 151 ods. 1 O.s.p., preto súd o jej trovách konania z dôvodu absencie takého návrhu nerozhodol.

Podľa ustanovenia § 142 ods.1 O.s.p. súd priznal náhradu trov konania úspešnému vedľajšiemu účastníkovi v podobe trov právneho zastúpenia voči neúspešnému žalovanému. Právna zástupkyňa vedľajšieho účastníka si vyčíslila trovy konania v písomnom stanovisku z 1.10.2015 na celkovú sumu 218,79 EUR (príprava a prevzatie: 64,54 EUR + 8,39 režijný paušál, vyjadrenie vo veci: 64,54 EUR + 8,39 režijný paušál, vyjadrenie vo veci: 64,54 EUR + 8,39 EUR režijný paušál). Súd posúdil predmetné vyúčtovanie trov právneho zastúpenia s vyhláškou č.655/2004 Z.z. a priznal vedľajšiemu účastníkovi trovy konania v celkovej výške 208,68 EUR ako trovy právneho zastúpenia za:

- 1/ prevzatie a príprava z roku 2013 v sume 60,07 EUR,
- 2/ oznámenie o vstupe zo dňa 15.10.2013 v sume 60,07 EUR,
- 3/ písomné vyjadrenie vo veci samej z 1.10.2015 v sume 64,53 EUR,
- 4/ režijný paušál 2x 7,81 EUR (rok 2013) a 1x 8,39 EUR (rok 2015)

Keďže vedľajšieho účastníka v konaní zastupovala advokátka, je žalovaný povinný zaplatiť trovy vedľajšieho účastníka podľa ust. § 149 ods. 1 O.s.p. na účet jeho právneho zástupcu. Podľa ust. § 151 ods. 8 O.s.p. súd vyjadril vo výroku o náhrade trov konania osobitne, že ide o trovy právneho zastúpenia.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie na Okresný súd Košice I do 15 dní odo dňa jeho doručenia v dvoch písomných vyhotoveniach.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha (§ 205 ods. 1 O.s.p.).

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne

rozhodnutie vo veci,

c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),

f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. (205 ods. 2 O.s.p.).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na výkon exekúcie podľa osobitného zákona (§ 251 O.s.p.).